

Posudek vedoucího diplomové práce Bc. Silvie Suchnové: *Point of view: David Lynch a intertextualita*

Mgr. Martin Švantner

Předkládaná práce po formální stránce splňuje požadavky kladené na tento typ textů. Autorka svědomitě pracuje s poznámkovým aparátem, cituje a parafrázuje podle norem. Diplomandka pracuje s dostačující širší literatury, která je řazena přehledně a ve většině případů je přímo spojena se zvoleným tématem. V první, autorkou nazvané teoretické, charakterem spíše kompilační, části se vedle klasiků žánru (Bachtin, Kristeva, Barthes) odvolává i na některé současné články a studie k tématu (Tomáš Koblížek). Snad bych jen podotknul, že v tomto směru mohla jít autorka hlouběji a aktuální literaturu rozšířit o některé kritické komentáře (ať už z ranku sémiotiky, nebo filmové a literární vědy), stejně tak se dle mého názoru mohla sama pokusit lépe zhodnotit „použitelnost“ představených konceptů pro zvolenou intertextuální analýzu filmu. Domnívám se, že zdrojem kritického odstupu od strukturalistických postulátů mohl být zvolen konkrétně G. Deleuze, kterému se autorka věnuje pouze povrchně - je zmíněn pouze odkaz na Lynchův film jako rizom.

Argumentační styl práce osciluje mezi odbornou esejí výrazně inspirovanou strukturalistickým pohledem na věc a spíše publicistickým pojednáním opírajícím se o populární psychoanalýzu *made in Žižek*. Což by na jedné straně mohlo být považováno za chybu (práce anomicky přechyluje mezi diskursy), na straně druhé však se tento styl v mnohém blíží tomu, jak pracuje samotný David Lynch. Z tohoto „point of view“ se tak, po mém soudu, jedná spíše o sympatické zaujetí Lynchovou tvorbou, kdy badatel přejímá ve své práci stíny struktury díla, které analyzuje. Je však nutno podotknout, že se autorce podařilo, i přes občasné žurnalisty, vyhnout se „dojmologii“ ala „nadšený Lynchův fanda“ nebo „pohoršený divák“. Práce tak působí sympaticky snahou o kritický odstup k Lynchově tvorbě. Jak bylo však řečeno, méně kritická je Silvie Suchnová k představeným teoretickým konceptům (jmenovitě např. k Sarrisovým názorům).

Další výhradu bych měl k útržkovitosti některých citací a parafrází, které působí spíše jako prohlášení - což by dle mého názoru nevadilo v úvodní části práce, nicméně se objevují v celém textu. Kdyby je autorka více rozvedla, text by působil sevřenějším dojmem.

Za velký klad práce považuji zejména povedené propojení první a druhé části práce, čili představených naratologických (obecně strukturalistických) hledisek a jejich kritiky na poli analýzy filmů. Kosmetickou vadou je zde však ona zmíněná kusost a zapojení Slavoje Žižeka. O jeho relevanci jakožto filmového kritika nemám pochyb, jen se objevením této postavy v textu najednou proměňuje perspektiva (point of view) ze strukturalistické na

psychoanalytickou, což by tolik nebylo do očí, kdyby autorka věnovala proporčně stejnou analýzu základů psychoanalýzy filmu, jako tomu činila u strukturalismu.

Co se argumentační stylu dále týče, autorka se nevyhnula několika zjednodušením - zejména se domnívám, že pojem „point of view“, charakterizovaný jako „mody interpretace“ lze nahradit zavedeným termínem „perspektiva“.

Druhou část práce tvoří poměrně strukturálně-motivistická (komparativní) důkladná analýza dvou Lynchových filmů *Wild at heart* a *Lost Highway*. Diplomandka zde, jednak v duchu strukturalistické komparace, popisuje podobnosti mezi Lynchovými filmy a filmy, ze kterých si Lynch ať už přiznaně nebo ne vypůjčuje motivy (Godard et cie), a jednak, zejména v případě *Lost Highway*, vysvětluje motivy pomocí Žižekova pojetí psychoanalýzy. Někdy tato srovnání působí přesvědčivě (poukazy na Lynchovo opakování motivů, „zahrávání si s čichem diváků“), někdy jsou tato srovnání příliš obecná a slabě argumentovaná (proč je např. nutně modrá barva svobody?). Autorka se také rámcově věnuje hudbě, dle mého názoru však příliš obecně (vesměs se jedná lakonická konstatování, že hudba je u Lynche důležitá) a tedy více méně zbytečně, tento přístup (odsouvající audialitu do pozadí) je ovšem častým nešvarem prací orientovaných především na vysvětlování obrazu.

Za sémioticky nejslabší část práce považuji pak právě místa, kdy se píše o „symbolických odkazech“ - zde je nejjasněji vidět problém nedořešeného spojení strukturalismu a psychoanalýzy. Diplomandka zde opouští pečlivě připravená strukturalistická východiska ve prospěch Žižekových „koanických“ (a také proto tak svůdných) výroků jako např. na straně 41, kdy nás Žižek poučuje, že v „Lynchových filmech je temnota skutečně tmavá“. Opět zde chybí nějaký kritický odstup autorky.

Zdá se mi také, že se autorka mohla zaměřit na některá specifika Lynchovy tvorby, které nejsou tak často zmiňovány a tematizovány, vedle zmíněné hudby (často se píše, že Badalamentiho hudba je „dramatická“, avšak málokdy řekne proč), mi v práci chybí obsáhlejší poukaz na Lynchův humor.

I přes uvedené výhrady považuji práci za celkově zdařilou a navrhuji hodnocení lepší dva.

Martin Švantner